

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hizb-ut Tahrir Emiri Şeyh Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası
Takipçilerinin Sorularına Verilen Cevaplar

Soru Cevap
Evla Olana Aykırı Hareket Etmek
Numan Abo Ali

Soru:

Es-Selamu Aleykum,

Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in, evla olanın aksine hareket etmesi, içtihat mıdır? Yoksa başka bir şey midir? Açıklamanızı rica ediyorum. Allah Subhânehu ve Teâlâ sizi korusun, adımlarınızı sağlam kılsın ve sizi katından bir zaferle desteklesin.

Cevap:

Aleykum'us Selam ve Rahmetullahi ve Berakâtuh

Herhalde sen, Şahsiye 1'de geçen Rasûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in müçtehit olması caiz değildir. Aksine evla olanın tersine hareket edebilir konusuna işaret ediyor olmalısın. Sonra içtihat ile evla olanın aksini yapmak arasındaki farkı sordun.

Bu soruya yanıt verebilmek için "ıçtihat" ve "evla olanın tersine" meselesini bilmek gerekiyor.

Birincisi: Dilde içtihat, meşakkat ve külfet gerektiren bir işi gerçekleştirmek için bütün gücü sarf etmektir. Usulcülerin istilâhında ise içtihat, insanın daha fazlasını yapmaktan aciz kaldığını hissedeceği bir seviyede, Şer'î hükümlerden zannı istenen bir şeyde bütün gücü kullanmaktır.

Buna göre bir konudaki şeri hüküm, müçtehit için bilinmiyor demektir. Dolayısıyla şeri hükmü öğrenmek için içtihat ediyor anlamına gelir. Müçtehit, meselenin vakiasını anlamak için çaba sarf eder. O mesele ile ilgili şeri delilleri toplar ve incelemek için çaba sarf eder. O delillerden bir görüş çıkarır. İşte zannı galibine göre bu görüş, mesele hakkındaki şeri hükümdür.

Bu manadaki içtihat, Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem hakkında caiz değildir. Çünkü açık ayetler, Rasûl Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in tebliğinin vahiyle sınırlı olduğuna delalet ederler:

“De ki: Ben ancak sizi vahiy ile uyarıyorum.” [Enbiya 45]

“Ancak bana vahiy olunana tabi olurum.” [Ahkaf 9]

“O kendiliğinden konuşmamaktadır. Onun konuşması ancak bildirilen bir vahiy iledir.” [Necm 3-4] Bu ayetler, Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şeri hükümleri içtihatla değil, vahiyle haber verdiği anlamına gelir.

Ayrıca müçtehit, hata edebilir. İsalet ederse, iki, hata ederse bir sevap vardır. Nitekim Rasûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem'den rivayet edildiğine göre

“Hâkim, hüküm verdiğinde içtihat eder ve bunda isabet ederse kendisine iki ecir vardır. Eğer hüküm verdiğinde içtihat eder de yanlırsa kendisine bir ecir vardır.” Rasûl Sallallahu Aleyhi ve Sellem, Şeriatta hatadan masumdur. Buna göre Rasûl Sallallahu Aleyhi ve Sellem hakkında içtihat kesinlikle caiz değildir.

Çünkü içtihat, hata etmek ya da isabet etmek demektir. Oysa Rasûl Sallallahu Aleyhi ve Sellem söz, fiil ve sükûtiyle tebliğ ettiği her hüküm, Allah'tan bir vahiydir.

Sonra Rasûl Sallallahu Aleyhi ve Sellem, Allah'ın hükmünün şiddetle beyana muhtaç olduğu halde birçok hükümde vahyin inmesini bekliyordu. Şayet içtihat caiz olmuş olsaydı, hükmü ertelemez, aksine içtihat ederdi. Vahiy inene kadar hükmü ertelemek, içtihat etmediğine ve içtihat etmesinin de caiz olmadığına delalet eder. Zira Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in içtihat etmesi caiz olsaydı, ihtiyaç varken hükmü ertelemezdi.

Bu nedenle Rasûl Sallallahu Aleyhi ve Sellem, tebliğ ettiği her şey, içtihatla değil vahiyledir.

İkincisi: Evla olana aykırı hareket etmeye gelince, şeri hüküm biliniyor ve hükmü de mubah demektir. Ancak bu mubahın bazıları, diğerlerinden daha evladır. Ya da şeri hüküm menduptur, ama bazı menduplar, diğerlerinden daha evladır demektir.

Örneğin kişi şehir ya da köyde oturabilir. Ama yönetim ve yöneticileri muhasebe işiyle uğraşanların şehirde oturmaları köyde oturmalarından daha evladır. Eğer köyde otururlarsa, evla olana aykırı hareket etmiş olurlar.

Sadakayı gizli ya da açıktan vermek menduptur. Ama gizli vermek, açıktan vermekten daha evladır. Açıktan verilmişse, evla olana aykırı hareket edilmiş olur.

Bu manada Rasûl *SallAllahu Aleyhi ve Sellem*'in yaptığı fiiller, evla olanın aksinedir. Rasûl *SallAllahu Aleyhi ve Sellem* bilfiil evla olanın aksini yaptığı için Allah *Subhânehu ve Teâlâ* onu şu sözleriyle azarlamıştır:

عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذْنَتَ لَهُمْ حَتَّى يَتَّبِعَنَ لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ الْكَافِرِينَ **“Allah seni affetsin; doğrular sana belli olup, yalancuları bilmeden önce, niçin onlara izin verdin?”** [Tövbe 43] Bu ayet, Rasûlullah *SallAllahu Aleyhi ve Sellem*'in içtihat ettiği delalet etmez. Çünkü hükme göre, Rasûl *SallAllahu Aleyhi ve Sellem* dilediği kimselere izin verebiliyordu. İzin verme ayeti, bu ayetten önce nazil olmuştu. İzin verme konusu Nur süresinde indi. Allah *Subhânehu ve Teâlâ* şöyle buyurdu:

إِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأُذِنْ لِمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ **“Ey Muhammed, bazı işleri için senden izin isterlerse içlerinden dilediğine izin ver.”** [Nur 62] Bu ayet, Hendek savaşında inen Haşr süresinden sonra nazil olmuştur. Şu ayet ise

عَفَا اللَّهُ عَنْكَ **“Allah seni affetsin...”** Tevbe süresinde geçmektedir. Hicretin dokuzuncu yılında Tebuk Gazvesi'nde indi. Hüküm biliniyordu ve Nur süresi açıktı. Rasûl *SallAllahu Aleyhi ve Sellem* istediği kişilere izin verebiliyordu.

Ama Tebuk Gazvesi ve zor günlerde ordu hazırlamak hakkında inen Tevbe süresine göre, Rasûl *SallAllahu Aleyhi ve Sellem*'in savaştan geri kalmak isteyen münafıklara izin vermemesi evla olandı. Ama bizzat bu olayda, münafıklara izin verince, Allah *Subhânehu ve Teâlâ* onu bu fiilinden dolayı azarladı. Yani evla olanın aksini yaptığı için payladı. Yoksa bu ayet, içtihadı düzeltmek için değildi. Ya da Rasûl *SallAllahu Aleyhi ve Sellem*'in içtihadıyla verdiği hükme aykırı bir hüküm teşri etmek için de değildi. Aksine evla olana aykırı hareket ettiği için bir paylamadır.

Üçüncüsü: Binaenaleyh Rasûl *SallAllahu Aleyhi ve Sellem*'in müçtehit olması caiz değildir. O ancak Allah'ın vahyine göre hareket eder. Bu vahiy de ya lafız ve mana ile olur, Kuran gibi. Ya da sadece mana ile olur, sünnet gibi. Rasûl *SallAllahu Aleyhi ve Sellem* de bunu lafızıyla veya hükme işaret eden sükûtuyla veya fiiliyle ifade eder.

Böylece içtihat ile evla olanın aksine arasındaki fark açığa çıkmış olur. Hatadan masum olduğu için Rasûl *SallAllahu Aleyhi ve Sellem*'in içtihat etmesi caiz değildir. Ama evla olanın aksini yapabilir. Çünkü evla olanın aksini yapmak, bir hata değildir.

Kardeşiniz Ata İbn Halil Ebu Raşta

Facebook sayfasının linki:

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=220629058105179>

H.26 Zilhicce 1436
M.10 Ekim 2015